

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคในการตรวจหา
 มะเร็งเต้านมระยะเริ่มแรกด้วยตนเอง ของสตรีในชนบท
 จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัย จีรวรรณ กมลชัย

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
 สาขาวิชาเอกสุขศึกษา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

 รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว, วท.บ.(เกียรตินิยม), สค.ม., M.P.H., Ph.D.
 นิรัตน์ อิมามี, วท.บ.(เกียรตินิยม), M.P.H., Ph.D
 สุรีย์ จันทรโมลี, วท.บ., M. P.H., ศ.ค.

วันที่สำเร็จการศึกษา 22 สิงหาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

มะเร็งเต้านมเป็นโรคหนึ่งที่คุกคามสุขภาพของสตรีไทย ซึ่งพบว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากพบมากเป็นอันดับ 2 ของมะเร็งทั้งหมดที่พบในสตรี และเป็นโรคที่มีความรุนแรงสูง ก่อให้เกิดความเจ็บป่วย ทุกข์ทรมานและถึงแก่ความตายเป็นจำนวนมากทั้งที่สามารถรักษาให้หายขาดหากค้นพบโรคในระยะเริ่มแรก โดยการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้สตรีมีพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองอย่างถูกวิธีต้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษา โดยประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค ร่วมกับแนวคิดการสาธารณสุขมูลฐาน และกระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีที่โสด และสมรสแล้ว อายุระหว่าง 30-50 ปี จำนวน 98 คน เป็นกลุ่มทดลอง 51 คน กลุ่มเปรียบเทียบ 47 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เฉพาะกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสุขศึกษา ได้แก่ การบรรยายร่วมกับการชมวีดิทัศน์ การสนทนากลุ่มการฝึกทดลองปฏิบัติ และการกระตุ้นเตือนจากอาสาสมัครสาธารณสุข ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้รับโปรแกรมสุขศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์

สำหรับรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Student's t-test, Paired Samples t-test, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, Chi-square and Fisher's Exact Test

ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมสุขภาพที่ประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรค สามารถทำให้หญิงอายุระหว่าง 30-50 ปี มีการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อโรคมะเร็งเต้านม ความคาดหวังในประสิทธิผลของการตอบสนอง ความคาดหวังในความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง มีความตั้งใจในการมีพฤติกรรม และพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองที่พึงประสงค์ คีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าความคาดหวังใน ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองที่พึงประสงค์

จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดโปรแกรมสุขภาพโดยการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อการป้องกันโรค แนวคิดการสาธารณสุขมูลฐาน และกระบวนการกลุ่มมาใช้ ช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองที่พึงประสงค์มากขึ้น ดังนั้น โปรแกรมสุขภาพนี้ ควรได้รับการพิจารณาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับสตรีในชุมชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มทดลองในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป